

Sygn. akt IV CSKP 56/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 czerwca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marcin Krajewski (przewodniczący)
SSN Joanna Misztal-Konecka (sprawozdawca)
SSN Ewa Stefańska

w sprawie z powództwa M. W.
przeciwko Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Rejonowego w R.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 24 czerwca 2021 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 12 marca 2019 r., sygn. akt I ACa (...),

I. uchyla zaskarżony wyrok w punkcie II i III i:

1. zmienia wyrok Sądu Okręgowego w R. z dnia 20 października 2017 r. (sygn. akt I C (...)) w ten sposób, że:

a) oddala powództwo co do kwoty 150 113,25 zł (sto pięćdziesiąt tysięcy sto trzynaście złotych i dwadzieścia pięć groszy) z ustawowymi odsetkami od 1 lutego 2012 r. do 31 grudnia 2015 r. oraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty,

b) obciąża M. W. na rzecz Skarbu Państwa reprezentowanego przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej obowiązkiem zwrotu kosztów procesu podlegających rozliczeniu przez sąd pierwszej instancji, pozostawiając ich szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu,

2. nakazuje pobranie od M. W. na rzecz Skarbu Państwa reprezentowanego przez Prezesa Sądu Okręgowego w R. kwoty 7 866 zł (siedem tysięcy osiemset sześćdziesiąt sześć złotych) tytułem opłaty od apelacji, od uiszczenia której pozwany był zwolniony,

3. zasądza od M. W. na rzecz Skarbu Państwa reprezentowanego przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 4 050 zł (cztery tysiące pięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu za drugą instancję;

II. nakazuje pobranie od M. W. na rzecz Skarbu Państwa reprezentowanego przez Prezesa Sądu Apelacyjnego w (...) kwoty 7 506 zł (siedem tysięcy pięćset sześć złotych) tytułem opłaty od skargi kasacyjnej, od uiszczenia której pozwany był zwolniony;

III. zasądza od M. W. na rzecz Skarbu Państwa reprezentowanego przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 2 700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

1. Pozwem złożonym 18 grudnia 2012 r. M. W. wniósł o zasądzenie od Skarbu Państwa reprezentowanego przez Prezesa Sądu Rejonowego w R. kwoty 157 314,14 zł z tytułu zwrotu nienależnego świadczenia wraz z ustawowymi odsetkami od 1 lutego 2012 r. do dnia zapłaty oraz kosztów procesu. Żądanie swoje wywodził z faktu odprowadzania w okresie od 1 stycznia 2002 r. do 28 lutego 2005 r. - w ramach realizacji obowiązku nałożonego art. 59

ust. 4 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (dalej: „u.k.s.e.”) - na rzecz Skarbu Państwa 20% części opłat egzekucyjnych i części taksy komorniczej, mimo że nie był do tego zobowiązany od 1 stycznia 2002 r., kiedy to weszła w życie ustawa z 18 września 2001 r. o zmianie u.k.s.e. Zdaniem powoda, wobec zmiany przepisu art. 45 ust. 2 u.k.s.e. w dniu 1 stycznia 2002 r., art. 59 ust. 4 u.k.s.e., zgodnie z którym 20% drugiej części opłat egzekucyjnych stanowiło dochód Skarbu Państwa - stał się martwy.

Wyrokiem z 13 lutego 2014 r. Sąd Okręgowy w R. oddalił powództwo, przyjmując w szczególności, że w okresie od 1 stycznia 2002 r. do 12 listopada 2004 r. nadal obowiązywał art. 59 § 4 u.k.s.e.

Wyrokiem z 3 marca 2015 r. Sąd Apelacyjny w (...) uchylił wyrok Sądu Okręgowego w R. z 13 lutego 2014 r. i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania. Wskazał na konieczność dokonania oceny zasadności roszczenia również pod kątem istnienia przesłanek uzasadniających dochodzenie zwrotu nienależnego świadczenia, o których mowa w art. 410 k.c. i art. 411 k.c. Nadto wskazał na znaczenie dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 24 lutego 2003 r. (K 28/02) stwierdzającego, że art. 45 ust. 5 i 7 u.k.s.e. jest niezgodny z art. 2, a ponadto ust. 5 art. 45 ust. 1 Konstytucji RP.

2. Po ponownym rozpoznaniu sprawy wyrokiem z 20 października 2017 r. Sąd Okręgowy w R.: zasądził od Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Rejonowego w R. na rzecz M. W. kwotę 157 314,17 zł z ustawowymi odsetkami od 1 lutego 2012 r. do 31 grudnia 2015 r. oraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty (pkt 1) i kwotę 21 149 zł tytułem kosztów procesu (pkt 2).

3. Wyrokiem z 12 marca 2019 r. Sąd Apelacyjny w (...) zmienił częściowo zaskarżony wyrok w punkcie 1 w ten sposób, że obniżył zasądzoną kwotę 157 314,17 zł do kwoty 150 113,25 zł (pkt I), w pozostałej części apelację oddalił (pkt II) i zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 4 050 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego (pkt III).

Sąd Apelacyjny przyjął za własne ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Okręgowy, zgodnie z którymi M. W. jest komornikiem przy Sądzie Rejonowym w R.. Od 1 stycznia 2002 r. do 28 lutego 2005 r. w związku

z prowadzonymi czynnościami egzekucyjnymi, na podstawie art. 59 ust. 4 u.k.s.e. odprowadzał na rzecz Skarbu Państwa część uzyskanych opłat komorniczych oraz nadwyżkę ryczału – łącznie stanowiło to kwotę 172 140,90 zł.

W dniu 9 lutego 2012 r. M. W. skierował do Sądu Rejonowego w R. wniosek o zawezwanie do próby ugodowej, w którym wezwał Skarb Państwa - Prezesa Sądu Rejonowego w R. do zapłaty w terminie 7 dni kwoty 157 314,18 zł z tytułu nienależnego świadczenia. Nie doszło do zawarcia ugody.

M. W. został powołany na stanowisko komornika w listopadzie 1996 r. Decyzją Ministra Sprawiedliwości z lutego 1998 r. został mianowany na stanowisko komornika sądowego. Od tej daty prowadzi kancelarię komorniczą, obecnie w ramach własnej jednoosobowej działalności gospodarczej. Zatrudnia pracowników w liczbie 10-11 osób i taki stan miał miejsce w styczniu 2002 r. Posiada wyższe wykształcenia prawnicze. W 2002 r. w prowadzonej przez niego kancelarii była zatrudniona osoba do prowadzenia księgowości, która obowiązki wykonywała pod nadzorem komornika.

Od 1997 r., realizując ustawowy obowiązek, M. W. odprowadzał określone opłaty na rzecz Skarbu Państwa, tj. na rachunek sądu, przy którym działał. Nowelizacja ustawy komorniczej, która weszła w życie 1 stycznia 2002 r. nie zmieniła nic w przypadku M. W. w zakresie sposobu obliczania opłaty na rzecz sądu. Nadal więc odprowadzana było część odpowiadająca 20% z tzw. drugiej części opłat w sprawach wszczętych przed 1 stycznia 2002 r. Opłaty były pobierane wraz z egzekwowanym roszczeniem proporcjonalnie do wysokości wyegzekwowanych kwot. Wysokość kwot odprowadzanych na rzecz Skarbu Państwa zależna była od ilości pobranych w danym miesiącu opłat. W lutym 2005 r. w kancelarii M. W. były jeszcze prowadzone sprawy wszczęte przed 1 stycznia 2002 r. Komornik zaprzestał przekazywania opłaty na rzecz Skarbu Państwa od marca 2005 r. Ze strony Prezesa Sądu Rejonowego w R. nie wywołało to żadnych czynności urzędowych. Kontrole finansowe w Kancelarii komornika prowadzone przez pracowników księgowości Sądu Rejonowego w R. wskazywały na to, że opłaty należy odprowadzać. W okresie od stycznia 2002 r. do lutego 2005 r. opłaty były przekazywane w każdym miesiącu. Opłaty były cały

czas obliczane i przekazywane w taki sam sposób. Sąd Rejonowy w R. nie kierował do komornika pism, z których wynikałoby, że opłaty te nie są należne Skarbowi Państwa. Żadna część opłat nie została zwrócona M. W..

W zaskarżonym wyroku Sąd Apelacyjny, powołując się na związanie poglądami prawnymi wyrażonymi w pierwszym wyroku Sądu Apelacyjnego, uznał, że przekazane przez powoda Skarbowi Państwa kwoty stanowiące 20% opłat egzekucyjnych stanowią świadczenie nienależne, podlegające zwrotowi, ponieważ art. 59 ust. 4 u.k.s.e. nie mógł stanowić podstawy ich pobierania. Równocześnie Sąd Apelacyjny uznał, że zasadniczo nie zachodzą przewidziane w art. 411 k.c. negatywne przesłanki zasadności żądania zwrotu świadczenia nienależnego, zwłaszcza zaś nie można przyjąć, że powód świadczył, wiedząc, że do świadczenia nie jest zobowiązany. Jedynie w odniesieniu do kwot przekazanych za okres od grudnia 2003 r. [chodzi w rzeczywistości o grudzień 2004 r. - dopisek SN] do lutego 2005 r. (w kwocie 7 200,97 zł), a zatem po uchyleniu art. 59 ust. 4 u.k.s.e. powód świadczył, wiedząc, że do świadczenia nie jest zobowiązany, a zatem w tym zakresie powództwo nie mogło zostać uwzględnione. Z tego względu Sąd Apelacyjny obniżył zasądzoną na rzecz powoda kwotę do 150 113,25 zł.

4. Od wyroku Sądu Apelacyjnego z 12 marca 2019 r. skargę kasacyjną wywiódł pozwany Skarb Państwa, zaskarżając go w części obejmującej rozstrzygnięcie zawarte w punkcie II wyroku w zakresie oddalającym apelację pozwanego, a także w punkcie III wyroku.

Skarżący zarzucił naruszenie art. 386 § 6 k.p.c., a nadto:

- art. 59 ust. 4 w zw. z art. 59 ust. 1 i art. 45 ust. 2 i 5 u.k.s.e. (w brzmieniu obowiązującym do 13 listopada 2004 r.) w zw. z art. 8 ust. 1 ustawy z 18 września 2001 r. o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji oraz o zmianie niektórych innych ustaw,

- art. 410 § 2 k.c. w zw. z art. 59 ust. 4 u.k.s.e. (w brzmieniu obowiązującym do 13 listopada 2004 r.) w zw. z art. 8 ust. 1 ustawy z 18 września 2001 r. o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji oraz o zmianie niektórych innych ustaw,

- art. 410 § 2 k.c. w zw. z art. 59 ust. 4 u.k.s.e. (w brzmieniu obowiązującym po 1 stycznia 2002 r.) w zw. z art. 118 k.c.,

- art. 410 § 2 k.c.

Skarżący domagał się uchylenia zaskarżonego wyroku w części obejmującej rozstrzygnięcie zawarte w punkcie II w zakresie oddalającym apelację pozwanego oraz w punkcie III i jego zmianę w powyższym zakresie poprzez oddalenie powództwa, ewentualnie uchylenia wyroku w zaskarżonej części i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w (...).

5. W odpowiedzi na skargę kasacyjną powód domagał się jej oddalenia.

6. Prokurator Generalny wyraził stanowisko, że skarga kasacyjna powinna zostać uwzględniona.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

7. Uwzględniając treść zaskarżonego wyroku oraz zakres zaskarżenia, przedmiotem postępowania pozostaje żądanie zwrotu kwot uiszczonych przez powoda na rzecz Skarbu Państwa w okresie przed uchyleniem art. 59 ust. 4 u.k.s.e.

8. Zgodnie z przepisami ustawy z 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji, w sprawach egzekucyjnych pobierano opłaty. W pierwotnym brzmieniu ustawy przewidziano opłatę stosunkową w wysokości 21% wartości egzekwowanego świadczenia z określeniem jej minimalnej i maksymalnej wysokości (art. 49 u.k.s.e.), z czego 7% pobierano od wierzyciela (co dotyczyło też należności Skarbu Państwa i gmin, nie wyłączając egzekucji prowadzonej na polecenie sądu lub prokuratora, ale nie dotyczyło innych wierzycieli zwolnionych od kosztów sądowych przez sąd lub z mocy ustawy) przy wszczęciu egzekucji (art. 45 ust. 1 u.k.s.e.), a pozostałe 14% ściągano od dłużnika proporcjonalnie do wyegzekwowanych kwot (art. 59 ust. 1 u.k.s.e.). Zgodnie z art. 59 ust. 4 u.k.s.e. 20% drugiej części opłat stanowiło dochód Skarbu Państwa, do którego odprowadzania zobowiązany był komornik.

W dniu 1 stycznia 2002 r. weszła w życie szeroka nowelizacja u.k.s.e., która m.in. zastąpiła (co do zasady) dotychczasową opłatę egzekucyjną składającą się z dwóch części, jedną opłatą w wysokości 15% pobieraną tylko

od dłużnika (art. 45 ust. 2 u.k.s.e.). Jednocześnie jednak art. 45 ust. 5 u.k.s.e. upoważniał komornika do wezwania przed wszczęciem egzekucji świadczeń pieniężnych wierzyciela do wpłacenia części opłaty stosunkowej w wysokości 15% najniższego wynagrodzenia przy wartości egzekwowanego świadczenia do 10 000 zł i 25% najniższego wynagrodzenia, kiedy wartość egzekwowanego świadczenia przekracza kwotę 10 000 zł. Natomiast art. 45 ust. 7 u.k.s.e. stanowił, że nieuiszczenie opłaty, o której mowa w ust. 5, w terminie tygodnia od dnia otrzymania przez wierzyciela wezwania do zapłaty lub nieprzekazania jej przez sąd lub prokuratora, łącznie z poleceniem egzekucyjnym, powoduje zwrot wniosku lub polecenia. W myśl art. 8 przepisów przejściowych nowelizacji nowe reguły naliczania opłat miały zastosowanie do czynności egzekucyjnych oraz wykonywania orzeczeń sądowych o zabezpieczenie roszczenia rozpoczętych od 1 stycznia 2002 r. Zmiana nie dotknęła wówczas art. 59 ust. 4 u.k.s.e., choć zasadnicza regulacja dotycząca podziału opłat egzekucyjnych na dwie części została uchylona. Przepis ten został uchylony dopiero z dniem 12 listopada 2004 r. W wyroku z 24 lutego 2003 r. Trybunał Konstytucyjny uznał, że art. 45 ust. 5 i 7 u.k.s.e. jest niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, a ust. 5 ponadto z art. 45 ust. 1 Konstytucji (K 28/02, OTK-A 2003/2/13).

Odnosząc się do żądania pozwu, trzeba zwrócić uwagę, że przepisy ustaw nowelizujących ustawę o komornikach sądowych i egzekucji każdorazowo w przepisach przejściowych przewidywały zasadę dalszego stosowania dotychczasowych przepisów w postępowaniach egzekucyjnych rozpoczętych przed ich wejściem w życie: i tak do czynności egzekucyjnych oraz wykonywania orzeczeń sądowych o zabezpieczenie roszczenia, rozpoczętych do 1 stycznia 2002 r. zastosowanie miały nadal przepisy dotyczące opłaty egzekucyjnej w wysokości 21%, pobieranej częściowo od wierzyciela, częściowo od dłużnika, w którym to przypadku stosowanie art. 59 ust. 4 u.k.s.e. nie nastęrczało trudności. Natomiast w sprawach egzekucyjnych oraz w sprawach o dokonanie zabezpieczenia wszczętych w okresie od 1 stycznia 2002 r. do 12 listopada 2004 r. znajdowały zastosowanie przepisy przewidujące jedną opłatę egzekucyjną w wysokości 15% pobieraną od dłużnika, przy uwzględnieniu, że obowiązywał również art. 59 ust. 4 u.k.s.e.

Przyznać trzeba, że obowiązujące od 1 stycznia 2002 r. przepisy co do zasady nie dawały podstaw do wyróżniania „pierwszej” i „drugiej” części opłaty egzekucyjnej, gdyż w konkretnej sprawie egzekucyjnej komornik pobierał od dłużnika tylko jedną opłatę, równą 15% wartości wyegzekwowanego roszczenia. Tylko w sprawach wierzycieli niekorzystających ze zwolnienia od kosztów sądowych, przed nadaniem sprawie biegu komornik mógł na mocy art. 45 ust. 5 u.k.s.e. wstępnie zażądać części opłaty egzekucyjnej. Jeśli tak się stało, to wprost istniała podstawa do wyróżnienia pierwszej i drugiej części opłaty egzekucyjnej, ale taka sytuacja nie była regułą, lecz wyjątkiem od niej. Gdyby art. 59 ust. 4 u.k.s.e. (w okresie od 1 stycznia 2002 r. do 12 listopada 2004 r.) rozumieć dosłownie, to do budżetu państwa trafiałoby 20% opłat ściągniętych od dłużników wyłącznie w tych sprawach, w których wstępnie wezwano wierzyciela o część opłaty egzekucyjnej. Taka interpretacja art. 59 ust. 4 u.k.s.e. z pewnością nie odpowiada intencjom ustawodawcy, skoro nie sposób znaleźć racjonalne powody, dla których budżet państwa miałby czerpać dochody z opłat pobranych od dłużnika akurat w tych sprawach, w których wierzyciela wezwano wstępnie o część opłaty.

9. Problem stosowania art. 59 ust. 4 u.k.s.e. po 1 stycznia 2002 r. był już przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego co najmniej dwukrotnie. W wyroku z 6 października 2010 r. (II CSK 184/10) Sąd Najwyższy wprost wskazał, że przewidziany w art. 59 ust. 4 u.k.s.e. obowiązek przekazywania przez komornika na rzecz Skarbu Państwa 20% opłaty egzekucyjnej ściągniętej od dłużnika ustął dopiero w sprawach egzekucyjnych wszczętych od 13 listopada 2004 r. Sąd Najwyższy podkreślił, że pierwotnie regulacja art. 59 ust. 4 u.k.s.e. odnosiła się do 20% opłaty egzekucyjnej ściągniętej od dłużnika, choć w przypadku wierzycieli zwolnionych od kosztów sądowych - dotyczyło to całości, a nie literalnie „drugiej części” opłaty. Miało to miejsce zarówno wtedy, gdy komornik ściągał od dłużnika jedynie pozostałą, nieobciążającą wierzyciela, część opłaty stosunkowej, jak i wówczas, gdy ściągał całą tę opłatę od dłużnika, gdyż wierzyciel zwolniony od kosztów sądowych nie uiścił żadnej jej części - 20% ściągniętej opłaty stanowiło dochód Skarbu Państwa, odprowadzany przez komornika do budżetu sądu. Nowe stawki opłat egzekucyjnych i nowe zasady

ich pobierania obowiązywały od 1 stycznia 2002 r. dla wszystkich wszczętych po tej dacie postępowań egzekucyjnych oraz dla wszystkich wszczętych przed tą datą egzekucji alimentów i innych świadczeń powtarzających się (uchwała Sądu Najwyższego z 12 października 2005 r., III CZP 63/05). Ustawa nowelizacyjna z 18 września 2001 r. nie zmieniła ani nie uchylila art. 59 ust. 1 i 4 u.k.s.e., natomiast zmieniła art. 45 i art. 49, uchylając, co do zasady, obowiązek uiszczania przez wierzyciela części opłaty stosunkowej przy wszczęciu egzekucji oraz zmieniając wysokość tej opłaty.

Tożsamy pogląd został wyrażony w wyroku Sądu Najwyższego z 11 września 2019 r. (IV CSK 268/18), w którym podkreślono, że w okresie od 1 stycznia 2002 r. do 12 listopada 2004 r. art. 59 ust. 4 u.k.s.e. nadal obowiązywał i należało go stosować w sprawach egzekucyjnych wszczętych przed 13 listopada 2004 r. Sąd Najwyższy podkreślił, że nie można uznać, by z istoty wprowadzonych ustawą nowelizacyjną z 18 września 2001 r. zmian dotyczących charakteru opłaty egzekucyjnej oraz statusu komornika wynikało, że z dniem 1 stycznia 2002 r. ustał obowiązek komorników odprowadzania do budżetu Państwa kwoty 20% opłaty stosunkowej. W związku z tym komornik miał obowiązek odprowadzenia na rzecz Skarbu Państwa należności określonej w art. 59 ust. 4 u.k.s.e. we wszystkich sprawach wszczętych przed 13 listopada 2004 r. W uzasadnieniu wyroku z 11 września 2019 r. Sąd Najwyższy szczegółowo odniósł się do znaczenia wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 24 lutego 2003 r. (K 28/02), zaś argumenty tam przytoczone Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym skargę kasacyjną podziela, co czyni zbędnym ponowne ich przytaczanie.

10. Z tych wszystkich względów należało uznać za uzasadnione zarzuty kasacyjne w zakresie dotyczącym roszczenia obejmującego żądanie zwrotu kwot stanowiących 20% opłat egzekucyjnych pobranych od dłużników w sprawach wszczętych przed 13 listopada 2004 r., kiedy obowiązywał art. 59 ust. 4 u.k.s.e. i istniał obowiązek odprowadzenia do Skarbu Państwa tej części opłat pobranych od dłużników. Nie były one zatem odprowadzone do budżetu Sądu bez podstawy prawnej, wobec czego zarzut naruszenia art. 410 § 2 k.c. w zw. z art. 59 ust. 4 u.k.s.e. w brzmieniu obowiązującym do 13 września 2001 r., w

odniesieniu do zasądzenia zwrotu tych kwot, jest uzasadniony. W konsekwencji powództwo w tym zakresie podlegało oddaleniu.

11. W świetle powyższej konstatacji zbędne w istocie jest rozważanie zasadności pozostałych zarzutów kasacyjnych. Z tego powodu jedynie pokrótce Sąd Najwyższy odniesie się do zarzutu naruszenia art. 410 § 2 k.c. w zw. z art. 59 ust. 4 u.k.s.e (w brzmieniu obowiązującym po 1 stycznia 2002 r.) w zw. z art. 118 k.c.

W myśl art. 118 k.c. w brzmieniu sprzed nowelizacji przyjętej ustawą z 13 kwietnia 2018 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw, jeżeli przepis szczególny nie stanowił inaczej, termin przedawnienia wynosił lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata. Do roszczeń powstałych przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej i w tym dniu jeszcze nieprzedawnionych stosuje się od dnia wejścia w życie ustawy, tj. od 9 lipca 2018 r., przepisy k.c. w brzmieniu nadanym tą ustawą. Nie dotyczy to jednak co do zasady roszczeń, które uległy przedawnieniu przed wejściem w życie nowelizacji. Ponadto w zakresie dotyczącym roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej wskazana powyżej nowelizacja nie wprowadziła zmian w treści art. 118 k.c.

Podkreślenia wymaga, że w niniejszym postępowaniu pozwany podniósł jedynie zarzut przedawnienia roszczeń spełnionych w okresie poprzedzającym okres dziesięcioletni przed zawezwaniem do próby ugodowej, a zatem wyłącznie co do świadczeń za styczeń 2002 r., podczas gdy w niniejszym postępowaniu nie dochodzono zwrotu żadnych kwot uiszczonych w styczniu 2002 r. Tymczasem w przypadku podniesienia przez pozwanego w toku postępowania zarzutu przedawnienia w ograniczonym przedmiotowo zakresie, co do pozostałych roszczeń dochodzonych przez powoda po uprawomocnieniu się orzeczenia zarzut dotyczący upływu terminu przedawnienia nie może być już skutecznie uwzględniony, jeśli roszczenia te zostały zasądzone. Wpływa to także na zakres kontroli kasacyjnej i skuteczność zarzutów podnoszonych w skardze kasacyjnej. Podniesienie w skardze zarzutu nieuwzględnienia przedawnienia roszczenia majątkowego nie może być przedmiotem oceny, jeżeli

w toku postępowania strona pozwana zarzutu takiego nie zgłosiła (wyrok Sądu Najwyższego z 10 stycznia 2014 r., I CSK 673/13). Przedmiot kontroli kasacyjnej mogą stanowić tylko kwestie, które były lub powinny być przedmiotem rozpoznania w postępowaniu zakończonym zaskarżonym orzeczeniem.

Z tego też powodu brak w niniejszej sprawie przyczyn uzasadniających potrzebę przesądzenia, czy roszczenia powoda są roszczeniami związanymi z prowadzeniem działalności gospodarczej, a zatem ulegają przedawnieniu z upływem lat trzech. Dość odnotować, że pogląd o tym, iż roszczenia takie, jak roszczenie dochodzone przez powoda, są związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, a zatem przedawniają się z upływem trzech lat wyrażono np. w wyroku Sądu Najwyższego z 11 września 2019 r. (IV CSK 268/18). Nie można jednakże tego zagadnienia uznać za przesądzone.

12. Z tożsamyh powodów zbędne jest odnoszenie się do zarzutu naruszenia art. 386 § 6 k.p.c., skoro pogląd prawny sformułowany w pierwszym wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) okazał się niesłuszny.

13. W konsekwencji należało na podstawie art. 398¹⁶ k.p.c. orzec w sprawie reformatoryjnie poprzez oddalenie powództwa także co do kwoty 150 113,25 zł wraz z odsetkami. Rozstrzygnięcie o kosztach procesu, tak w odniesieniu do pierwszej i drugiej instancji, jak i postępowania kasacyjnego wynika z zastosowania zasady odpowiedzialności za wynik procesu (art. 98 § 1 k.p.c.).